

slaan dat hij tot *Reichskommissar* in Brussel zou promoveren? Er zijn voor dit alles aanwijzingen. Vast staat in elk geval dat Schmidt onvervalst imperialistisch dacht. Hij paste er wel voor op, dat ooit in Nederland in het publiek te zeggen, maar toen hij in de zomer van '41 eens een toespraak gehouden had in Bremen, waarschuwde een NSB'er die er bij geweest was, het Hoofdkwartier van de NSB: 'Als u die gehoord had, bleef er van onze zelfstandigheid niet veel over.'¹ Kort tevoren, in juni, had Schmidt binnenskamers in Den Haag als richtlijn aangegeven, 'dass das *Wilhelmuslied mit der Zeit verschwinde*'², en in diezelfde junimaand stelde hij aan de leiding van de *Hitler-Jugend* in Berlijn voor, de in Nederland wonende leden dier organisatie een armband te geven waarop het opschrift '*Reichsdeutsche Jugend Ausland*' vervangen zou zijn door een kort en veelzeggend '*Westland*'.³ Werkte Schmidt dan op hetzelfde ideaal toe als Himmler die al evenmin bij toeval dat begrip '*Westland*' gekozen had? Veel pleit er voor, maar dan met dit verschil dat Schmidt in plaats van Himmler (of Rauter) de baas wilde zijn in een *Gau Westland* – en die mocht dan desnoods *Gau Holland* heten, als het *Wilhelmus* er maar niet meer gezongen werd.

Wij spraken van verschil tussen Himmler en Schmidt. Er was evenwel deze overeenkomst dat beiden in ons land al in '40 de grondslag trachtten te leggen voor hun toekomstige suprematie. Himmler deed dat door hier het gehele apparaat van *Sicherheitspolizei* en *Sicherheitsdienst* naar binnen te werken, door Rost van Tonningen naar voren te schuiven, door Nederlanders te laten toetreden tot de *Waffen-SS* en door de oprichting van de Nederlandse SS te bevorderen; Schmidt begon met zijn gezag uit te breiden tot de in ons land wonende *Parteigenossen* en hij combineerde dat met een rusteloos streven om de Nederlandse politieke verhoudingen op drift te brengen – dat laatste in de verwachting dat zich dan ook in het Nederlandse milieu een vast punt zou aftekenen waarop hij een van de pijlers zou kunnen funderen die zijn macht moesten schragen.

★

In het tweede deel van ons werk vermeldden wij dat van de in ons land wonende ruim vijftigduizend Rijksduitsers ca. drieduizend georganiseerd

¹ Brief, z.d. (aug. 1941) van H.M. aan het hoofdkwartier der NSB (NSB, 47 e).

² 'Bericht über die Dienstbesprechung bei GK Schmidt', 16 juni 1941, p. 1 (*HSSuPF*, 54 a).

³ Brief, 25 juni 1941, van de *Beauftragte des Reichsjugendführers*, Den Haag, aan de *Stabsführer der Reichsjugendführung* (*Arbeitsbereich der NSDAP i.d.N.*, 50 I).